

A IX. ORSZÁGOS DIÁKSZÍNJÁTSZÓ FESZTIVÁL CSÍKSZEREDÁBAN*

A IX. Országos Diákszínjátzó Fesztivál (ODIF) főszervezője ez évben a csíkszeredai Hargita Megyei Kulturális Központ volt, anyagi támogatója pedig Hargita Megye Önkormányzata. Balog László, a Megyei Kulturális Központ igazgatója – megnyitóbeszédében elmondott szavai – szerint a rendezvényt kapcsolatosan két tábor alakult ki. Az egyik szerint a fesztivál legyen seregszemle, míg a másik tábor a szakmaiságot tartja fontosabbnak. A kilencedik alkalom ez utóbbira teszi a hangsúlyt, minél jobb feltételeit megteremtve a fesztiválnak. (A fesztivál 2001. évi költségvetése a duplája az előző évinek.)

2001. április 17-től április 22-ig tizenegy csapat mutatta be előadását verseny keretében, két előadás pedig versenyen kívül szerepelt. Az ODIF-nak eddig ilyen rangos szakmai zsűrije, mint az idén, egy alkalommal sem volt. A héttagú, színházi szaktekintélyekből álló zsűri elnöke Lohinszky Loránd érdemes művész, UNITER-életműdíjas professzor, zsűritagok: Balog László a HMKK igazgatója, magyartanár; Balázs Éva színművész, egyetemi tanár; Csi-ky Csengele színművész, drámapedagógus; Farkas Ibolya színművész, egyetemi tanár; Kozma Attila színművész, és a diákok részéről egy-egy képviselő. A rendezvény szakmai fővédnöke Béres András egyetemi rektor, színházigazgató, társadalmi fővédnök Zsombori Vilmos, Hargita Megye Önkormányzata elnöke.

Lohinszky Loránd: A diákszínjátzásnak nagy tradíciója van, hiszen már a 16. századtól adataink vannak erről. A szerzetesrendek mellett mindig iskolák is működtek, mert hát királyaink éppen azért hívták be az országba ezeket a szerzetesrendeket, hogy oktassák a fiatalságot. És az oktatás mellett mindig törvényszerűen kialakultak a diákszínjátzó csoportok. Jó, hogy a tematika az hosszú ideig vallásos volt, és csak vallásos volt, de aztán később világi problémákat is beiktattak a műsorba. A diákszínjátzás a 19. században is működött, és én azt hiszem, hogy a közelmúlt dőcögését az elmúlt ötven szörnyeteg évnek köszönhetjük, mikor, ugye, az egész világunkat a feje tetejére forgatták. Ötven év kiesett az életünkéből, és most ott kell folytatnunk, ahol annak idején a háború végén abbamaradt, vagy pedig előről kell kezdeni... S talán ez utóbbi a jobb. Előről kezdeni – most. Az újjászervezését mindennek – a színháznak is, a diákszínjátzásnak is...

Farkas Ibolya: Rendkívül fontosnak tartom az erdélyi magyar diákszínjátzást, és rendkívül hasznosnak látom. Távlatait, jövőjét illetően bízom abban, hogy célba ér, tovább fog létezni és élni. Ugyanúgy létezni és élni fog, mint ahogy a színház sem fog soha megszűnni, mert egy örök formája az ember önkifejező készségének. Az embe-

rek többsége szeretné magát megmutatni, és gondolom, a diákszínjátzásnak egyik legfontosabb összetevője az önkifejezés. Hogy bizonyos diákok, akik ezt szeretik csinálni, akik erre alkalmasak, akik itt jól érzik magukat, a diákszínjátzás keretei között megtalálják azt az önkifejezési lehetőséget, amit talán másutt nem tudnának a maguk számára megteremtteni... A diákszínjátzás és a profi színjátzás között óriási különbségek vannak. Mint a meiseni porcelán és korondi bokály között. Amíg a diákszínjátzás egyik legfontosabb összetevője az önkifejezési forma, a profi színjátzásnak a céljai egészen másfélék, hiszen ez egy alkotóművészet, ez már egy kiteljesedett összegezése rengeteg felhalmozódott tudásnak a művészetek terén, és elsődleges célja: nyújtani valamit a közönségnek, élményt nyújtani a közönségnek. A különbség itt van. Véleményem szerint a diákszínjátzók elsősorban nem azért állnak össze és dolgoznak együtt, hogy élményben részesítsék közönségüket, hanem számukra élmény, hogy együtt lehetnek.

A fesztivál megújított koncepcióját a Csíki Játékszín fiatal művésznője, Csíky Csengele dolgozta ki. Így vált lehetővé, hogy Csíkszereda egy szakmailag is értékelhető, minőségi fesztivált rendezzen. Az ODIF versenye két próbából áll: egy kötelezőből, amelyen adott szövegen mérheti a zsűri a rendezés, előadás és improvizáció színvonalát, és egy csak időhatár által megszabott szabadon választott előadásból. A kötelező feladat egy előzően elküldött szöveg színpadra állítása. A tizenöt perccs jelenet kezelése teljesen a diákok fantáziájára van bízva, hogy az önmagában semleges, párbeszédés szövegből színpadi mű kerekedjen. A diákcsoportok delegált tagjai Kovács Levente, a Szentgyörgyi István Színművészeti Egyetem dékánja vezetésével műhelymunkákon vesznek részt, és az itt elkészített előadást a fesztivál utolsó napján bemutatják a közönségnek. Az idei Országos Diákszínjátzó Fesztivál már-már a színművészeti főiskolák, egyetemek nulladik évének számít.

Farkas Ibolya: A fesztiválon a diákok abba kóstolhatnak bele, amit mi a színművészeti egyetemen a felvételi-re való felkészülés időszakában (de első éven aztán hangsúlyozottan) velük tovább végzünk. Önmaguk megkeresése, személyiségük kifejlesztése, a fantáziájuk tágitása, a nyitottságra való ránevelés, tapasztalatok, élmények gyűjtése, műveltségük fejlesztése... Amit most a diákszínjátzók elkezdtek, az a színművészeti egyetem első évében folytatódik. Valóban nevezhető nulladik évnek.

Balázs Éva: A színművészeti egyetem négy évfolyamának nagyjából hetven százaléka diákszínjátzó csoportból került ki. Számos város megmozdult az elmúlt tíz esztendőben, ahogy megteremtődött a lehetőség a diák-

*Az írás a Hargita Népe, a Romániai Magyar Szó és a Krónika című lapokban megjelent írások felhasználásával készült.

színházi mozgalom kiteljesedésére. Meggyőződésem, hogy ezek a gyerekek, ha színészek lesznek, nem 60–70 embernek fogják eljátszani a szerepüket. Szó volt róla, hogy talán lehetőség nyílik rá, hogy a különböző tantárgyi olimpiákhoz hasonlóan, a diákszínházi fesztiválok díjat nyert fiatalok pontszámot vigyenek a színházi főiskolák felvételi vizsgáira. Több ízben is elmondtuk a fesztivál megbeszélésein, hogy nem csupán színészeket nevelünk az egyetemen, hanem rendezőket, teatrológusokat, és nagyon fontosnak tartom, hogy ezek a gyerekek nyitottak erre.

Csíki Csengele: Vallom a véleményemet, hogy a diákszínházi mozgalomnak diákokról kell szólnia. Persze, a diákszínházi mozgalomban működnek felnőttek, erre szakosodott emberek is, ők azért vannak, hogy mindenben a fiatalok segítségére legyenek. Abban segítik a diákokat, hogy megmozgatják a fantáziájukat, egy úton indítják el őket, ám valamennyire csak szabadon kell engedni a fiatalokat. Ha valaki profi színésszé szeretne válni, elhivatottságot érez a deszkák iránt, és ezen a fesztiválon pontszámokat kaphat - ez is egy a lehetőségek közül, amelyeket számukra meg kell adni. De nem ez a fő cél, nem ezért kell részt venni egy fesztiválon. Nem ezért kell jól szerepelni.

A Hargita Megyei Kulturális Központ szervezésében a fesztivált olyan események színesítették, mint a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színházi Egyetem szakmai és szépirodalmi könyveinek bemutatója, Illyés Kinga CD-bemutatóestje és a Szentgyörgyi István Színházi

Egyetem diákjainak musical-előadása.

A fesztiválon a következő csoportok mutatták be darabjaikat: a Mágamaszk (Márton Áron Gimnázium, Csíkszereda), az Orbán lelke (Orbán Balázs Gimnázium, Székelykeresztúr), a Tini Komédiások (Krasznai Ipari Iskolacsoport), az É-C Paródiások (Szilágysomlyói Gimnázium), a Vitéz lelkek (Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely), a Grimasz (Áprily Lajos Líceum, Brassó), az Abszolút Amatőr Diákszínházi Csoport (Salamon Ernő Líceum, Gyergyószentmiklós), a Tövisház (Szilágycsehi Iskolacsoport), a Kalamajka (Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy), Kollégista Komédiások (Árpád Szakközépiskola és Kollégium, Székelykeresztúr), a Madipó (Kölcsi Ferenc Kollégium, Szatmárnémeti), és versenyen kívül az Osonó (Sepsiszentgyörgy).

Az első helyezett a brassói Áprily Lajos Líceum Grimasz nevű csoportja lett, *Legyek ura* című előadásával. Második a Mágamaszk (Márton Áron Gimnázium, Csíkszereda) *A szenvedély árnya, avagy Jack megoldja a rejtélyt* című darabjával. Harmadik a Tamási Áron Gimnázium (Székelyudvarhely) Vitéz lelkek csoportja, Ágai Ágnes: *Nemzedék* című darabjával. A közönségdíjat egy Toldi paródia kapta, amelyet a Tövisház nevű Szilágycsehi Iskolacsoport játszott.

Az első három helyezést elért együttes részt vesz a jövő évi magyarországi diákszínházi fesztivál balassagyarmati döntőjében.

